

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Stand van zaken en vervolgproces herstel
walmuur

DATUM
12 april 2022
Verz 12 april 2022

BIJLAGEN
-

BEHANDELD DOOR
R (Rob) Smeets

ONZE REFERENTIE
2022.09029

E-MAILADRES
Rob.Smeets@maastricht.nl

Geachte raadsleden,

Met mijn [raadsinformatiebrief](#) van 1 juni 2021 heb ik u geïnformeerd over het principebesluit omtrent de uitgangspunten van het herstelplan van de muur. Met deze raadsinformatiebrief wil ik u informeren over de nadere uitwerking van deze uitgangspunten en het tijdpad voor het herstel van de walmuur. Ook wil ik u graag informeren over de voortgang van het herstel en stabilisatie van het rondeel Vijf Koppen.

Voorkeursscenario voor herstel

Na de instorting van de muur in maart 2019 is de walmuur door middel van drie stutconstructies veiliggesteld en zijn meerdere mogelijke scenario's opgesteld voor het herstel van de muur. Uitgangspunt is altijd geweest dat de constructieve veiligheid en duurzame instandhouding leidend zouden zijn voor de beste oplossing waarbij zoveel mogelijk van de aanwezige cultuurhistorische waarden behouden blijven.

Zoals was toegelicht in eerdere raadsinformatiebrieven, ging het gemeentelijk voorkeursscenario uit van restauratie van de walmuur met het vrijmaken van de weergang (een gang die aan de binnenzijde van de vestingmuur ligt en diende als verdedigingselement). De aarden wal die achter de muur ligt dient daartoe deels afgegraven en verlaagd te worden, waardoor ook de druk die de grond uitoefent op de muur weggenomen wordt. Hierbij wordt de constructieve veiligheid van de muur optimaal geborgd. Bovendien past dit scenario binnen het kader van de Vestingvisie 2010-2025 en worden zo het verhaal en het verleden van de vestingwerken zichtbaar gemaakt.

Gesprekken met RCE, WMC en vestingpartners

Dit scenario en de verdere uitwerking van het ontwerp is uitvoerig besproken met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE), Welstands- en Monumentencommissie (WMC) en onze vestingpartners (o.a. Stichting Menno van Coehoorn en Maastricht Vestingstad). Bij dit gekozen ontwerp principe vragen al onze gesprekspartners aandacht voor de aanwezige cultuurhistorische waarden van de wal. Ze vragen om die waarden bepalend te laten zijn voor de toekomstige hoogte en de vormgeving van de verlaging van de aarden wal. Ook is meer inzicht gevraagd in de wijze waarop de overgangen worden vormgegeven van de walmuur met het rondeel en de Poort Waerachtig. Tot slot hadden

12 april 2022

onze gesprekspartners behoefte aan het inzichtelijk maken van de visie op het totaalgebied van de vestingwerken in het stadspark, de herkenbaarheid van de verschillende tijdlagen uit de geschiedenis en hoe de restauratie van de walmuur en het rondeel Vijf Koppen hierin passen.

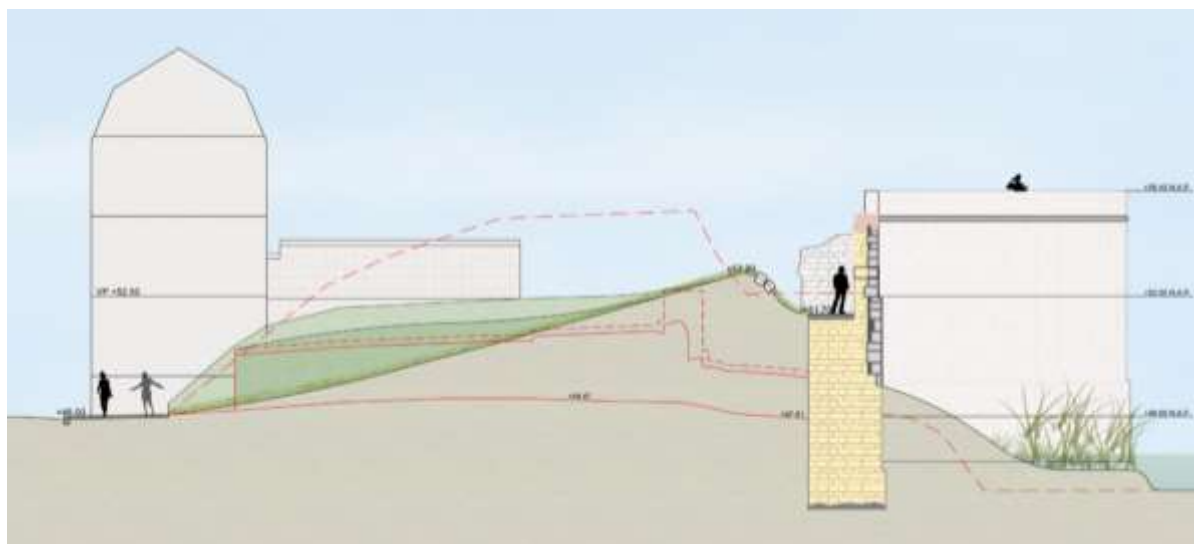
Aanvullend booronderzoek

Vanwege de zorgen die er waren over de versterking van de cultuurhistorische waarden van de wal, heeft in februari 2022 een booronderzoek plaatsgevonden in de wal ter hoogte van de ingestorte muur. Door dit onderzoek is inzicht verkregen welke tijdlagen plaatselijk aanwezig zijn in de wal, waardoor ontwerpkeuzes ten aanzien van het aanpassen van de aarden wal beter verantwoord kunnen worden.

Verlagen aarden wal

Op basis van de aangetroffen waarden in het booronderzoek hebben alle partijen overeenstemming bereikt over de wijze waarop het principebesluit van het voorkeursscenario (de weergang vrijmaken en een deel van de aarden wal verlagen) verder wordt uitgewerkt.

De aarden wal direct achter de stadsmuur wordt om constructieve redenen verlaagd tot op de weergang. Hierdoor ontstaat een situatie die qua beleving en vormgeving vergelijkbaar is aan de periode waarin de muur werd gebouwd (begin 16^e eeuw). Het vrijgelegde pad van de weergang loopt achter de muur langs en de schietgaten kunnen van binnenuit zichtbaar gemaakt worden. Het is de bedoeling om achter de weergang de grond af te graven tot de archeologische laag van 1551, het jaartal waarin besloten werd om de muur met een aarden wal te versterken. Op deze manier loop je op de weergang tussen de muur en wal, waarbij zo een optimale beleving van de vestingwerken en de benoemde tijdlagen ontstaat. Deze ontwerpprincipes zijn ook vertaald in een visie op het totaalgebied, waarbij het verder de bedoeling is dat ter hoogte van de rondelen en de Poort Waerachtig de zichtpunten op het niveau van de bovenkant van de muur behouden blijven.

Impressie doorsnede. De stippellijnen geven de huidige/bestaande doorsnede van de wal aan, de fijnere stippellijn geeft de onderaardse gang naar de kazemat van rondeel Vijf Koppen aan.

Bron: MTD Landschapsarchitecten

12 april 2022

Impressie weergang. Bron: MTD Landschapsarchitecten

Vervolg en planning

De RCE, WMC en vestingpartners hebben aangegeven dat het ontwerp met tussentijdse onderlinge afstemming nu verder uitgewerkt kan worden. Hierdoor is het vooruitzicht, dat binnen afzienbare tijd een definitief ontwerp kan worden vastgesteld en de vergunning voor herstel van de muur kan worden aangevraagd. De aanbestedingsprocedure zal naar verwachting begin volgend jaar gestart worden, de restauratie van de walmuur zou dan omstreeks de zomer van 2023 van start kunnen gaan. Deze planning is met name onder voorbehoud van de daadwerkelijke vergunningverlening.

In de raadsinformatiebrief van 1 juni 2021 is reeds aangegeven, dat er pas een verdere kostenraming gedaan kan worden, als het ontwerp verder is uitgewerkt. Door de vertraging in het ontwerpproces is dit nog steeds actueel. De huidige inschatting is dat de beschikbare middelen aanwezig zijn om het herstel van de walmuur volgens het nieuwe ontwerp te realiseren.

Rondeel Vijf Koppen

Parallel aan de onderzoeken en gesprekken over het ontwerp voor de restauratie van de walmuur is er ook verder onderzoek verricht naar de wijze van stabilisatie en restauratie van het rondeel Vijf Koppen. Tijdens de onderzoeken en opgravingen zijn zeer interessante ontdekkingen gedaan over de opbouw en het functioneren van het rondeel door de eeuwen heen. De binnenzijde van het rondeel bevat unieke elementen voor de vestinggeschiedenis in Nederland. Door het weggraven van de aarden wal zijn deze vrij komen te liggen.

Er worden nog enkele aanvullende onderzoeken verricht, waarna in de loop van dit jaar ook voor het rondeel een restauratieplan gemaakt kan worden en vergunning voor het herstel kan worden aangevraagd. Voor de restauratie van rondeel Vijf Koppen zullen de restauratiekosten nog in kaart moeten worden gebracht. Eind 2022 zal een meerjareninvesteringsprogramma voor de vestingwerken aan de raad worden voorgelegd waarin ook deze kosten zullen worden meegenomen.

12 april 2022

Toelichting unieke vondsten en restauratieplan

Het mag duidelijk zijn, dat het instorten van de walmuur en de instabiliteit van het rondeel impact heeft op onze stad. Hoe vervelend deze situatie ook is, het heeft ons wel een unieke mogelijkheid gegeven om de opbouw, historische betekenis en cultuurhistorische waarden die ter plekke aanwezig zijn inzichtelijk te maken. Hierdoor is onze kennis over onze vestinggeschiedenis verrijkt en zijn er nieuwe hoofdstukken toegevoegd aan het verhaal over ons verleden. Ik wil u heel graag deelgenoot maken van deze nieuwe kennis en u ook laten zien hoe de walmuur en het rondeel naar verwachting na restauratie uit zullen zien. U ontvangt hiervoor in de loop van dit jaar dan ook een uitnodiging, indien mogelijk gekoppeld aan een locatiebezoek.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gert-Jan Krabbendam,
Wethouder Klimaat & Energie, Ruimtelijke ontwikkeling en Mobiliteit.